

Горська Алла Олександрівна

Источник: <https://museum.khpg.org/1113894362>

Сохранено в архиве decolonial.ist: 30.08.2026 · файлов в оригинале: 1

Персоналії / Український національний рух 19.04.2005 В.Овсієнко ГОРСЬКА АЛЛА ОЛЕКСАНДРІВНА Видатна художниця, з найвідоміших шістдесятників ГОРСЬКА АЛЛА ОЛЕКСАНДРІВНА (нар. 18.09.1929, м. Ялта —; п. 28.11.1970, м. Київ) Видатна художниця, з найвідоміших шістдесятників . Г. народилася в Ялті в радянизованій номенклатурній родині. 1941—1943 пережила в Ленінграді зі своєю матір'ю дві блокадні зими. Закінчила художній інститут у Києві за фахом живопис. Г. була одним із організаторів Клубу творчої молоді „Сучасник“; (1959-1964). Разом із В.СИМОНЕНКОМ і Л.ТАНЮКОМ відкрила місця поховання розстріляних в НКВС на Лук'янівському і Васильківському кладовищах, у Биківні (1962 —;1963), про що вони заявили в Київську міськраду („Меморандум №2“;) . Після цього В.СИМОНЕНКО бул жорсткою побитий, унаслідок чого помер від швидкоплинної хвороби нирок у 1963. 1964 Г. в співавторстві з О.ЗАЛИВАХОЮ , Л.Семикіною, Г.Севрук та Г.Зубченко створила в Київському університеті вітраж „Шевченко. Мати“;. Вітраж був знищений адміністрацією університету. Скликана після цього комісія кваліфікувала його як ідейно ворожий. Г. і Л.Семикіну виключили зі Спілки художників, щоправда, через рік відновили. 1965 було заарештовано багатьох друзів і знайомих Г. Цей рік став для неї початком діяльної участі в русі опору. 16.12.65 Г. надіслала заяву прокуророві УРСР з приводу арештів. Г. викликали в КДБ на допити як свідка та на зводини віч-на-віч, де велися специфічні „кагебістські розмови“; з попередженнями й погрозами. Матеріально й морально підтримувала родини політв'язнів, листувалася з ними, систематично —; з О.ЗАЛИВАХОЮ . У квітні 1966 подала клопотання на його захист. Правозахисники, які поверталися з ув'язнення, зверталися до неї за допомогою. Г. була на процесі В.ЧОРНОВОЛА 15.09.67 у Львові, де з групою киян заявила протест проти незаконного ведення суду. 1968 Г. підписала „Лист-протест 139“; на ім'я керівників КПРС і радянської держави з вимогою припинити незаконні процеси. Почалися адміністративні репресії проти „підписанців“; , кагебістський тиск. Києвом і Україною пішли чутки про існування підпільної терористичної бандерівської організації, керованої західними спецслужбами. Одним із керівників цієї організації називали Г. За нею стежили, іноді демонстративно, їй погрожували невідомі особи. 1970 Г. викликали на допит в Івано-Франківськ у справі заарештованого В.МОРОЗА , але вона відмовилася давати покази. За декілька днів до смерті склала протест до Верховного суду УРСР про незаконність і жорстокість вироку. 28.11.70 Г. вбита у м. Василькові Київської обл. Похорон Г. 7.12.70 на Мінському (Берковецькому) кладовищі в Києві перетворився в мітинг протесту. Там, зокрема, виступили О.СЕРГІЄНКО , І.ГЕЛЬ , Є.СВЕРСТЮК . В.СТУС прочитав вірша „Ярій, душе!“; Слідство, яке вела прокуратура Київської області, дійшло висновку, що Г. вбив її свекор з мотивів особистої неприязні, а потім покінчив самогубством. В Україні поширювалися жахливі чутки про ці смерті, зарубіжне радіо подавало свої версії. Розмови про смерть Г. й обставини її загибелі присікалися владою. Трохи більше, ніж через рік, у січні 1972, здійнялася найбільша хвиля арештів учасників руху опору , що значною мірою ослабило українську духовну та інтелектуальну еліту. Після розпаду СРСР органи прокуратури й безпеки України, гребуючи вимогами громадськості, не оприлюднили ніякої інформації про загибель Г. Відкрита тільки слідча справа. Аналіз справи показує, що розслідування було неповним, воно

суперечливе, велося з порушеннями процесуальних норм, тобто було сфабриковане. Прослідковуються також загальні риси вбивства з іншими політичними вбивствами в СРСР.

Бібліографія: І. Алла Горська. Червона тінь калини. Листи, спогади, статті. Редакція та упорядкування Олексія Зарецького та Миколи Маричевського.—; К.: Спалах. ЛТД, 1996.—; С. 240. ІІ. Український вісник. Вип. IV—; Париж-Балтимор: Смолоскип, 1971.—; С. 11-21. Хроника текущих событий. —; Нью-Йорк: Хроника, 1977, вип. 44.—; С. 121. Білокінь С. Життя і смерть Алли Горської // Розбудова держави, 1992, № 4.—; С. 45-55. О.Зарецький. Мої батьки // Україна, —; 1994.—; № 22-24; 1995.—; № 1-2. Г.Касьянов. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960-1980-х років.—; К.: Либідь, 1995.—; С. 18, 20, 21, 28, 29, 31, 57, 69, 70, 73, 76, 86, 87. А.Русначенко. Національно-визвольний рух в Україні.—;К.: Видавництво ім. О.Теліги.—; 1998.—; С. 19, 142, 149. 151, 152, 153, 155, 171. С.Білокінь. Алла Горська // Його ж. На зламах епохи: Спогади історика. - Біла Церква: Видавець Пшонківський О.В., 2005. - С. 96-122. АЛЛА! АЛЛА! АЛИЛУЯ!.. /Упорядник Людмила Огнева. - Донецьк: ДОГО «Центр Діскавері», 2007. -17 іл., 80 с. Людмила Огнева. Перлини українського монументального мистецтва на Донеччині / Ів.- Франківськ: «Лілея», 2008. - 52 с. Душа українського шістдесятництва. / Упорядник Людмила Огнева. - Донецьк: «Норд-Комп'ютер», 2009. - 40 с. Життєпис мовою листів. Алла Горська. / Упорядник Людмила Огнева. - Донецьк: «Норд- Комп'ютер», 2009. - 204 с. Кирило Булкін. Алла Горська. «Ярій, душе. Ярій, а не ридай» 22.09.2009. <https://museum.khpg.org/1253631390> Людмила Огнева. Слово про Аллу Горську. / Слов'янськ: ж. "АРТ + ". Філософсько-естетичні студії. № 1, 2010. - С. 6-15 Алла Горська - українська художниця, дисидентка, убита у 1970 році - <http://heroes.profi-forex.org/ua/gorskaja-alla-aleksandrovna> Міжнародний біографічний словник дисидентів країн Центральної та Східної Європи й колишнього СРСР. Т. 1. Україна. Частина 1. - Харків: Харківська правозахисна група; „Права людини”, 2006. - С. 167-169. <https://museum.khpg.org/1113894362> Зарецький Олексій Горська Алла. Історична пам'ять. 2010 р. <https://museum.khpg.org/1454965887> Горська Алла під ковпаком КГБ. 2010 р. <https://museum.khpg.org/1454964780> Рух опору в Україні: 1960 - 1990. Енциклопедичний довідник / Передм. Осипа Зінкевича, Олеся Обертаса. - К.: Смолоскип, 2010. - С. 164-167; 2-е вид.: 2012 р., - С. 182-184. Василь Овсієнко, Олесь Зарецький. Харківська правозахисна група. Останнє прочитання 5.08.2016.